

Dokumentnamn: Förvaltningen för funktionsstöds rutin för arbete mot våld i nära relationer - myndighetsenheter

Beslutad av: Verksamhetschefer Karin Hansson och Camilla Hesselroth	Gäller för: Socialsekreterare vid Förvaltningen för funktionsstöd	Diarienummer: N161A00171	Datum och paragraf för beslutet: 2024-01-31
Dokumentsort: Rutin	Giltighetstid: Från och med 2024-01-31 och tills vidare	Senast reviderad: 2024-01-31	Dokumentansvarig: Processledare Malin Lekman

Bilagor:

Stödmaterial FREDA kortfrågor
Stödmaterial FREDA kortfrågor med bildstöd pictogram
Stödmaterial FOV barn 4 till 12 år
Stödmaterial FOV barn och unga 13 till 18 år
Stödmaterial FOV barn och unga 13 till 18 år med bildstöd
Stödmaterial FOV vuxna
Stödmaterial FOV vuxna med bildstöd
Stödmaterial FOV vuxna med bildstöd på enkelt språk
Telefonlista över kontakter vid våld i nära relation

Förvaltningen för funktionsstöds rutin för arbete mot våld i nära relationer - myndighetsenheter

Inledning

Syftet med denna rutin

Denna rutin syftar till att ge stöd till socialsekreterare för hur de ska upptäcka och hur de ska agera vid upptäckt eller misstanke om våld i nära relationer bland brukare.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tills vidare för socialsekreterare och 1:e socialsekreterare inom Förvaltningen för funktionsstöd.

Koppling till andra styrande dokument

[Göteborgs Stads riktlinje för arbete mot våld i nära relationer](#). Riktlinjen, beslutad av Kommunfullmäktige, syftar bl.a. till att det stöd som erbjuds ska vara likvärdigt oavsett var i staden personen bor.

Stödjande dokument

[Handbok för våld i nära relationer i utförarverksamheter och myndighetsenheten inom funktionsstöd](#). Handboken ger grundläggande kunskap och begrepp om våld i nära relationer, dess uttryck och kännetecken, samt hur man kan samtala med brukare om det.

Till denna rutin är även samtliga ovan angivna bilagor stödjande dokument. För stödmaterial FOV översatt till andra språk hänvisas till:

<https://www.valdinararelationer.se/vkv/material/formular-for-att-fraga-om-vald/>

Rutin

Nedan följer först rutin att använda FREDA-kortfrågor i möte med vuxna brukare. Följt av rutin att använda FOV-frågor om våld vid möte med minderåriga brukare. Sedan rutiner som rör möten med både vuxna och minderåriga.

Rutin vid användande av FREDA-kortfrågor

Socialsekreterare inom förvaltningen för funktionsstöd ställer frågor om våld i nära relation till alla vuxna brukare för att upptäcka utsatthet. Detta görs med screeningmetoden FREDA-kortfrågor. Frågorna ska ställas vid de inledande kontakterna i nya ärenden samt årligen i alla ärenden. FREDA-kortfrågor kan med fördel ställas även till vårdnadshavare i barnärenden. Frågorna kan också, om det bedöms lämpligt, ställas till ungdomar under 18 år. För annat stöd att fråga de under 18 år om våld se rubrik FOV - formulär för frågor om våld.

- Introducera ämnet för brukaren genom att informera om socialtjänstens ansvar att identifiera och erbjuda stöd och skydd till personer som är utsatta för våld. Berätta att frågorna ställs till alla brukare. Beskriv även vad som menas med en nära relation.
- FREDA-kortfrågor ställs i enskildhet med brukaren. Om frågorna ställs via telefon eller videomöten behöver det därför säkerställas att brukaren är ensam.
- Om brukaren inte talar svenska, har en hörselnedsättning eller en talskada ska tolk användas. Det är viktigt att tolken är neutral i förhållande till både brukare och närstående. Använd alltid en auktoriserad tolk. Låt inte en anhörig eller medföljande tolka. Det kan vara en fördel att använda telefontolk vid behov av språktolk, för att undvika att brukarens identitet röjs. Samråd med brukaren.

- FREDA-kortfrågor ska ställas återkommande av olika anledningar. Det är vanligt att personer inte berättar om våldsutsatthet första gången hen får frågorna. Relationer kan också ha tillkommit eller förändrats sedan sist.
- Socialsekreterare fyller i dokument FREDA-kortfrågor i Treserva.
- Socialsekreterare gör en händelse i Treserva ”FREDA kortfrågor genomförd”.
- Vid behov och vid sekretessbrytande bestämmelser gentemot andra myndigheter eller sjukvård, rådgör med arbetsledning.

Rutin vid användande av FOV-formulär för frågor om våld

Socialsekreterare inom förvaltningen för funktionsstöd ställer frågor om våld i nära relation till alla brukare under 18 år för att upptäcka utsatthet. Detta görs med stöd av frågor om våld (FOV). Frågorna ska ställas vid de inledande kontakterna i nya ärenden samt årligen i alla ärenden.

- Informera i väntrummet om att frågor om våld ställs till alla, använd gärna synliga affischer.
- Ha information om stöd och resurser för våld i nära relationer tillgängligt på olika platser inom verksamheten. Det visar att det finns hjälp att för dem med erfarenhet av våld. Informationen bör finnas i väntrum, besöksrum och på toaletterna (där brukare kan läsa och ta med sig materialet utan att någon ser).
- Informera barn och eventuellt medföljande förälder/vårdnadshavare om att frågor om våld kommer att ställas. Fråga den vuxne om det är okej att dessa frågor ställs utan deras närvaro. När barnet kommer tillsammans med förälder/vårdnadshavare kan du inleda besöket med alla i rummet. Sedan kan förälder/vårdnadshavare (om de svarat att detta går bra) lämna rummet för att i stället slå sig ner i väntrummet eller annat besöksrum och fylla i formuläret Frågor om våld (FOV) för vuxna. Det är viktigt att barnet får höra från förälder/vårdnadshavare att det är okej att träffa dig enskilt. Bemöt vid behov frågor och funderingar.
- Berätta för barnet om din anmälningsplikt. I mötet med barn och unga är ofta bemötandet avgörande för att kunna berätta om eventuell våldsutsatthet. En empatisk, aktivt lyssnande och inte dömande hållning är en förutsättning för att närma sig svåra frågor. Bekräfta och visa att du tror på barnets berättelse. Var noga med att använda formuleringar utifrån barnets ålder och mognad samt försäkra dig om att barnet har förstått frågan eller informationen.
- Om barnet inte talar svenska, har en hörselnedsättning eller en talskada ska tolk användas. Det är viktigt att tolken är neutral i förhållande till både barnet och närstående. Använd alltid en auktoriserad tolk. Låt inte en anhörig eller medföljande tolka.
- Du behöver anpassa hur frågor om våld ställs till barn och unga beroende på deras ålder. Nedan kan du läsa om hur du kan göra med lite yngre respektive lite äldre barn/ungdomar.

4–12 ÅR

För de yngsta barnen har en bildbok tagits fram som stöd för samtalet och den finns i två delar, en för barn i åldrarna 4 - 7 år och en för barn i åldrarna 8 - 12 år. Led barnet genom frågorna samt förklara frågorna utifrån barnets ålder och mognad. Var aktiv i samtalet och ge barnet stöd i att svara. Inled

varje fråga med en introducerande generalisering kopplad till vad frågan gäller. Fortsätt sedan med frågan.

Exempel: "Jag träffar många barn och en del barn kan berätta att de har sett mamma, pappa eller någon annan bli slagen, knuffad eller sparkad. Har du sett någon bli slagen?"

13–18 ÅR

Barn och unga i åldern 13–18 år kan använda formuläret "FOV unga" och fylla i det enskilt. Sedan pratar ni om svaren tillsammans. Ibland kan du behöva leda barnet/ungdomen genom frågorna, gör så som det känns bäst för den du frågar.

Exempel: "Nu kan du fylla i frågorna på egen hand. Jag finns här om du har några funderingar eller om det är något du inte förstår. Om du vill kan vi gå igenom frågorna och fylla i tillsammans."

- Prata om barnets svar tillsammans. Det ska vara ett samtal där du bemöter barnet/ungdomen utifrån hans svar och berättelse. Bekräfta och visa att du lyssnar och tar det barnet/ungdomen säger på allvar. Hur du avslutar och följer upp samtalet beror på vad som framkommer i samtalet, exempelvis om barnet/ungdomen har tidigare erfarenhet av att själv utsättas för våld, är våldsutsatt i nuläget, har sett en förälder/vårdnadshavare utsättas för våld och så vidare.
- Socialsekreterare fyller i dokument FOV – formulär för frågor om våld i Treserva.
- Socialsekreterare gör en händelse i Treserva "FOV frågor om våld genomförd".
- Vid behov och vid sekretessbrytande bestämmelser gentemot andra myndigheter eller sjukvård, rådgör med arbetsledning.

Om barnets vårdnadshavare utsätts för våld

- Om det framkommer att barnets vårdnadshavare är våldsutsatt så erbjud stöd i att kontakta rätt enhet inom socialförvaltningen. Om hen önskar stöd lämnas information vidare till enheten inom socialförvaltningen.
- Journalför inte vad som framkommer om vårdnadshavarens situation i barnets ärende.
- Informera vårdnadshavaren om att orosanmälan kommer att göras till enheten för barn och unga inom socialförvaltningen (om det inte är uppenbart olämpligt).

Rutiner om brukare är utsatt för våld i nära relation

Socialekreterare som får kännedom om att en brukare är utsatt för våld i nära relationer eller hot om våld ska alltid fråga brukaren om hen önskar stöd.

Om brukaren som är utsatt för våld i nära relation önskar stöd

- Berätta om sekretess, enheters samverkan och inhämta samtycke att lämna information till socialförvaltningen i stadsområdet för fortsatt stöd.
- Se, efter samtycke från brukaren, till att information kommer till rätt enhet inom socialförvaltningen. Brukaren hänvisas inte att själv sköta kontakter.
- Lämna information, gärna skriftligt, om möjligheterna till samtalskontakt via Kriscentrum för kvinnor/män samt andra stödverksamheter.
- Stäm av hur kontakten mellan er ska ske.
- Vid allvarlig våldsutsatthet tas nödvändiga kontakter omedelbart.
- Gör en journalanteckning i Treserva om vad som framkommit gällande våldsutsatthet.
- Om brukaren har barn eller är minderårig så föreligger skyldighet att göra en orosanmälan till enheten för barn och unga inom socialförvaltningen. Informera om detta och att orosanmälan kommer göras (om det inte är uppenbart olämpligt). Journalför att kontakt tagits.
- Fråga brukaren om hen önskar att du som socialekreterare är med på eventuellt möte med enhet inom socialförvaltningen.
- Vid behov av ekonomiskt bistånd kontaktas, efter samtycke från brukaren, enheten för ekonomiskt bistånd inom socialförvaltningen.
- Journalför kortfattat i Treserva vad som gjorts utifrån situationen.
- Om brukaren samtycker hålls löpande uppföljning och återkoppling mellan socialekreterarna på respektive enhet för att vara uppdaterad i ärendet och för planering.
- Vid behov, återkoppla relevant information till utförare.

Om brukaren som är utsatt för våld i nära relation inte önskar stöd i nuläget

- Om brukaren inte vill ha stöd i nuläget så lämna information om var hen kan söka stöd senare samt motivera till kontakt med rätt enhet inom socialförvaltningen.
- Lämna information, gärna skriftligt, om möjligheterna till samtalskontakt via Kriscentrum för kvinnor/män samt andra stödverksamheter.
- Stäm av hur kontakten mellan er ska ske.
- Gör en journalanteckning i Treserva om vad som framkommit gällande våldsutsatthet. Journalför även att brukaren informerats om var hen kan vända sig för att få stöd.
- Om brukaren har barn eller är minderårig så föreligger skyldighet att göra en orosanmälan till enheten för barn och unga inom socialförvaltningen. Informera brukare om detta och att orosanmälan kommer göras (om det inte är uppenbart olämpligt). Journalför att kontakt tagits.
- Journalför kortfattat i Treserva vad som gjorts utifrån situationen.
- I fall där brukare som är utsatt för våld inte önskar stöd ska socialekreterare ha en tätare kontakt med brukaren.
- Vid behov återkoppla relevant information till utförare.

Polisanmälan

Vuxna personer som är, eller har varit, utsatta för övergrepp eller andra brott, bör själva göra en polisanmälan. Motivera och informera om hur det går till samt ge brukaren stöd i processen. Om brukaren inte vill att en anmälan ska göras bör det respekteras.

Om det rör sig om ett så allvarligt brott att det lägsta straffet i straffskalan är fängelse i ett år, som hänt eller misstanke om att det kan ske, exempelvis grov misshandel, våldtäkt eller barnfridsbrott, finns möjlighet att göra anmälan utan hinder av sekretess.

Tillägg vid hedersrelaterat våld och förtryck

- Säkerhetsplanering är extra viktigt i ärenden där det finns misstanke eller information kring att hedersrelaterat våld och förtryck förekommer. Se till att möten sker på ett så tryggt sätt som möjligt. Träffa brukaren enskilt, aldrig med familjemedlemmar. Om tolk behövs så boka telefontolk, helst från annan ort.
- Tänk på att i denna typ av ärenden krävs ofta upprepade samtal samt hög grad av motivationsarbete för att upprätta en kontakt med rätt enhet inom socialförvaltningen.
- Om ärendet inte bedöms som akut, reservera en ny tid för uppföljning.
- Brukare och professionella kan vända sig till Resursteam Heder för information och vägledning. Det går att vara anonym och teamen är mobila och kan möta upp på lämplig plats.

Rutiner om brukare som utsätter annan för våld i nära relationer

Personer som utövar våld i nära relationer har rätt till stöd och hjälp för att bryta sitt destruktiva beteende. Även om det i nuläget inte finns en screeningmetod för att specifikt upptäcka våldsutövande kan det ändå komma till vår kännedom exempelvis via FOV där frågor ställs om att utsätta andra.

Om brukaren som utsätter annan för våld i nära relation önskar stöd

- Berätta om sekretess, enheters samverkan och inhämta samtycke att lämna information till socialförvaltningen i stadsområdet för fortsatt stöd.
- Se, efter samtycke från brukaren, till att information kommer till rätt enhet inom socialförvaltningen. Brukaren hänvisas inte att själv sköta kontakter.
- Lämna information, gärna skriftligt, om möjligheterna till samtalskontakt via Kriscentrum för kvinnor/män samt andra stödverksamheter.
- Gör en journalanteckning i Treserva om vad som framkommit gällande våldsutövande.
- Om brukaren har barn eller ett barn utsätts så föreligger skyldighet att göra en orosanmälan till enheten för barn och unga inom socialförvaltningen. Informera brukaren om detta och att orosanmälan kommer göras (om det inte är uppenbart olämpligt). Journalför att kontakt tagits.

- Fråga brukaren om hen önskar att du som socialsekreterare är med på eventuellt möte med enhet inom socialförvaltningen.
- Journalför kortfattat i Treserva vad som gjorts utifrån situationen.
- Om brukaren samtycker hålls löpande uppföljning och återkoppling mellan socialsekreterarna på respektive enhet för att vara uppdaterad i ärendet och för planering.
- Vid behov, återkoppla relevant information till utförare.

Om brukaren som utsätter annan för våld i nära relation inte önskar stöd i nuläget

- Om brukaren inte vill ha stöd i nuläget så lämna information om var hen kan söka stöd senare samt motivera till kontakt med rätt enhet inom socialförvaltningen.
- Lämna information, gärna skriftligt, om möjligheterna till stödkontakt via Kriscentrum för kvinnor/män samt andra stödverksamheter.
- Om brukaren har barn eller ett barn utsätts så föreligger skyldighet att göra en orosanmälan till enheten för barn och unga inom socialförvaltningen. Informera brukare om detta och att orosanmälan kommer göras (om det inte är uppenbart olämpligt). Journalför att kontakt tagits.
- Gör en journalanteckning i Treserva om vad som framkommit gällande våldsutsatthet. Journalför även att brukaren informerats om var hen kan vända sig för att få stöd.
- Journalför kortfattat i Treserva vad som gjorts utifrån situationen.
- Det är viktigt att fortsätta fråga brukaren om utövandet av våld och hot vid senare kontakt, exempelvis vid uppföljningsmöten.
- Vid behov, återkoppla relevant information till utförare.